

Předkolumbovské Tiwanaku

ZBYTKY SLAVNÉ ŘÍŠE V BOLÍVII

Kamenné rozvaliny vyprávějí dávný příběh rozlehlého města, které se rozkládalo na vysokohorské plošině v extrémní nadmořské výšce přes 3800 m. V době největší slávy mělo vliv na celou andskou oblast od severního pobřeží Peru po severní Chile, severní Argentinu až k hranicím Amazonie.

FOTO: ZDENĚK BLAHUŠEK

Rekonstruované ruiny Kalasasaya s monumentálním schodištěm.

Bolivjské Tiwanaku (nebo také Tiahuanaco) ležící nedaleko jezera Titicaca zažívalo největší období své slávy v letech 450 – 900 n. l. Lidé se zde vysoko v horách ale usadili již v 6. století před Kristem. Až do roku 1200 n. l. prošlo město třemi hlavními kulturními obdobími: vesnickým, městským a říšským. Ruiny ukazují kulturní a politickou vyspělost této civilizace, která se liší od všech ostatních předhispánských říší v Americe.

Stéla kněze

Kdysi na břehu jezera

Podle nejnovějších geologických výzkumů se soudí, že město leželo přímo na březích jezera Titicaca, které je dnes vzdáleno 20 km. Hladina jezera však byla v minulosti o 35 m výš, a tak mohli do města, které také bylo ústředním náboženským centrem, připlouvat po jezeře Titicaca poutníci, aby uctili své bohy.

Tiwanaku je pro archeology cennou „studnicí“. Reprezentuje totiž první v pravém slova smyslu městské osídlení, které se doposud v Andách našlo. Také proto bylo v roce 2000 zapsáno do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Obrovský lom na kámen

Po několik století sloužilo obrovské opuštěné rozlehlé město o rozloze 20 km² domorodcům i španělským dobyvatelům jako lom na kámen. Neuvěřitelně přesně otesané kamenné desky a kvádry pocházející z Tiahuanaca lze najít zabudovány stejně tak v obydlích okolních vesnic, jako

i v kostelech a katedrálách 60 km vzdálené metropole La Paz. Některé kameny lze zřetelně rozpoznat v dlažbě ulic a dokonce v mostech železničních tratí.

Naštěstí se na začátku 20. století našel nadšenec, bývalý inženýr Artur Posnansky, který až do třicátých let podrobně mapoval zbytky města. Mnoho kamenných bloků, plastik, reliéfů tak zachytil na fotografiích předtím, než byly odvezeny jako stavební materiál.

Probouzení k nové slávě

Díky inženýru Posnanskému, španělským kronikářům a mimořádnému úsilí bolivijských archeologů a nadšenců mohou dnes návštěvníci obdivovat některé obnovené části města. Rekonstruované ruiny Kalasasaya s monumentálním schodištěm k vnitřnímu nádvoří, obehnané obdélníkovými hradbami (135 x 120 m), zbytky Akapanské pyramidy, která byla při půdorysu 180 x 140 m vysoká patnáct metrů nebo malý chrám vymezený čtyřmi stěnami (28 x 26 m), zdo-

benými antropomorfními hlavami z kamenů upevněných mezi kamenné bloky pomocí čepů.

Pravou lahůdkou pro milovníky umění je především slavná Sluneční brána – bohatě zdobený andezitový monolit 4 m široký a 2,8 m vysoký s centrálně umístěným vlysem, na němž je s největší pravděpodobností zpodobněn bůh Viracocha, hlavní postava tiahuanacké mytologie. Velké pozornosti návštěvníků se také těší jedinečná antropomorfní stéla kněze s tvářmi stylizovanou kamenorezbou a pažemi přitisknutými k hrudi.

Pochopitelně Sluneční brána a stéla kněze v nesčetných variantách velikosti a použitého materiálu vévodí i bohaté nabídce suvenýrů, a tak si většina turistů ve značně zmenšené verzi odnáší kopii alespoň jedné z nich z tohoto nezapomenutelného místa. ■

ZDENĚK BLAHUŠEK

Informace

Vzhledem k tomu, že Tiahuanaco (Tiwanaku) leží v blízkosti bolivijské metropole La Paz (60 km) s mezinárodním letištěm, je poměrně snadno dostupné: ať už autobusem nebo vypůjčeným autem. Vstupné bez průvodce činí 10 USD. Ještě pohodlněji se lze na místo dostat s některou místní cestovní kanceláří.

Obvykle se při návštěvě Jižní Ameriky odbočuje do Tiahuanaca na turistické trase La Paz – Tiahuanaco – Puno u jezera Titicaca – Cuzco – Machu Picchu. Při absolvování trasy se většinou používají místní autobusy, ale z Puna do Cuzca je výhodné cestovat se vším komfortem (včetně jídla) vlakem po atraktivní vysokohorské železnici vedoucí Andami.